

Deti ZŠ Papradno oslávili MDD aj hasením požiaru

Dňa 2. 6. 2008 prišli na našu školu pozdraviť deti k ich sviatku a predstaviť im najmodernejšiu hasičskú techniku hasiči HaZZ v Považskej Bystrici pod vedením nášho bývalého žiaka Mgr. Petra Tarožíka. Žiakov najviac priťahovalo plnoautomatizované cisternové auto – jedno z najmodernejších v hodnote asi 30 mil. Sk, s plošinou ktorého sa hasiči dostanú k požiaru až na 8. poschodie. Deti okrem odborného výkladu mali možnosť posediť si v autách, obliecť si záchranné vesty, zúčastniť sa pri hasení predstieraného požiaru, obdivovať záchranný čln, zapnúť maják či húkačku,... Toto všetko sú hasiči z Pov. Bystrice ochotní urobiť u nich na hasičskej stanici aj pre ostatné deti po telefonickom dohovore s P. Tarožíkom, ktorému srdečne ďakujeme za vydarenú akciu.

Po odchode hasičov pokračovali oslavy MDD zábavno-súťažnými hrami na školskom ihrisku.

Počasie deťom prialo, slniečko sa na všetkých usmievalo a z nejedných detských úst sa ozvalo: „Keby sme MDD oslavovali častejšie!“

Leto – čas pre seba

Aj takýto prívlastok by sme mu mohli dať. Väčšina našej dovolenky sa sústreďí práve na dva prázdninové mesiace. Oddýchnuť si po celoročnej práci, viac sa venovať deťom a rodine a samozrejme stihnúť všetko, čo sme si naplánovali. V našich končinách je samozrejme dovolenka na „malte“. Ale nemalo by to byť pravidlo. Ak sa nenaučíme oddychovať, ako dlho budeme zvládať ten neustály kolobeh povinností a všadeprítomný stres?

Želáme vám oddychovú dovolenku, prázdniny plné zážitkov, stretnutie s ľuďmi, ktorí vás obohatia a povzbudia, aby ste pre prácu nezabudli žiť.

Slovo starostu

Vážení spoluobčania,

Od môjho ostatného príhovoru ubehli tri mesiace. Je to krátka či dlhá doba? Ale je tu opäť čas povedať vám aj cestou našich novín, čo sme urobili najmä pre vás, spoluobčania.

Vzhľad obce

V podstatných veciach chodu obce sa neudiali žiadne vážnejšie zmeny, aj keď sa denne na vzhľade obce niečo mení, čo si možno ani nevšimnete, pretože menšie úpravy sú porozdeľované po celom území dediny. Vďaka pracovníkom, ktorí sú zamestnaní v aktivačnej činnosti, je v obci poriadok, upravujú kanále na dažďovú vodu, kosia trávu okolo ciest a verejných priestranstiev, ba dokážu urobiť aj práce, na ktoré by sme museli objednať odborníkov. Všetkým nám ušetria nemalé finančné pro-

striedky z obecného rozpočtu a aj preto si treba ich prácu vážiť.

Nová bytovka

V súčasnej dobe dodávateľ realizuje vonkajšiu omietku, kompletizujú sa byty. Termín ukončenia stavebných prác sa blíži k odovzdaniu celého objektu aj s inžinierskymi sieťami v predpokladanom termíne do konca júla. Po kolaudačnom konaní odovzdáme byty nájomníkom do užívania.

Vodovod

Aj keď sme požiadali environmentálny fond ministerstva životného prostredia o prídelenie finančnej dotácie, nebola nám v jarnom období pridelená. Z toho dôvodu zatiaľ realizujeme ďalšie rozšírenie z vlastných finančných prostriedkov v hodnote 700 tisíc korún, čo pri takejto investícii nie je veľa. Všetko sa odvíja od množstva finančných prostriedkov, ktoré obec môže na jednotlivé rozostavané stavby použiť. Časť vodovod-

ného potrubia, ktorá je už zabudovaná, bude v užívaní približne do 31. 8. tohto roku, aby občania využili ešte priaznivé poveternostné podmienky na realizáciu domových prípojk.

Projekt Interrec III.A

Stavba musí byť ukončená do 30. 6. 2008 a podľa postupu stavebných prác tento termín bude zo strany dodávateľa dodržaný.

Opatrovateľská služba

V minulom roku v našej obci poklesol počet obyvateľov z 2549 na 2532. Aj keď sa k nám niekoľko obyvateľov prisťahovalo, iní sa odsťahovali. Sme obec vekovo starších obyvateľov, je u nás aj prirodzený úbytok občanov. Obecný úrad venuje viac starostlivosti prestárlym a nemocným ľuďom formou opatrovateľskej služby, ktorých momentálne opatrujeme 13 s 12 opatrovateľkami. Mzda, odvody a náklady na spoločnú úra-

pokračovanie na str. 2

Slovo starostu

pokračovanie zo str. 1

dovnú pre opatrovateľskú službu sú v hodnote 1,1 milióna Sk. Platba od klientov činila za rok 2007 len 96 tisíc Sk. V súčasnej dobe je ešte 9 požiadaviek na opatrovanie občanov, čo však nie je možné z dôvodu chýbajúcich finančných prostriedkov.

Vážení spoluobčania,

je tu čas dovolení a prázdnin. Dovoľte mi, aby som vám poprial príjemné prežitie dovolenkového obdobia, mnoho príjemných chvíľ a načerpanie nových síl do ďalších dní tohto niekedy upoňáňaného života.

Štefan Hatajčík

Poslanci rokujú

V apríli a máji sa zišlo obecné zastupiteľstvo trikrát. Z rokovania poslancov je uznesenie v plnom znení zverejnené na www.papradno.ocu.sk. Vyberáme z nich:

V apríli

Zobralo na vedomie rozhor hospodárenia miestneho kultúrneho strediska Papradno za 1. Q 2008 a hospodárenie s finančnými prostriedkami TJ Žiar Papradno za rok 2007. Schválilo správu o činnosti TJ Žiar za rok 2007, dotáciu pre MKS 90 tis. Sk na odkúpenie cvičiaceho zariadenia vo fitness-centre, zápis do obecnej kroniky za rok 2007 a ďalších 8 bodov.

V máji

Poslanci schválili realizáciu projektu ZŠ Papradno – výmena okien a oprava sociálnych zariadení a k tomu potrebných náležitostí (1. 5.). Na ďalšom zasadaní (21. 5.) zobrali na vedomie správu hlavného kontrolóra obce o výsledku kontroly v MŠ Papradno. Schválili prednostné oplotenie minihriska z rozpočtu obce, o osvetlení sa rozhodne počas roka, do výboru urbáru PS Papradno Ing. Vieru Zboranovú ako zástupkyňu obecného zastupiteľstva, zakúpenie kosačky pre MŠ, odpustenie poplatkov za odpad niektorým občanom a ďalších ešte 8 bodov. Odročili pre neúčast zástupcov urbáru bod Lesné hospodárstvo – obecné lesy hodnotenie za rok 2007 na budúce zasadnutie.

Verejné zhromaždenie

občanov, ktoré sa malo uskutočniť v máji sa pre nezáujem občanov neuskutočnilo. Vzhľadom na rôznorodé problémy obce a občanov je škoda, že nie je záujem o dianie v obci. Náhradný termín zhromaždenia by mal byť v septembri.

Matričné okienko

★ Víťame vás

Dominic Fischer	4. 3.
Samuel Gugh	22. 4.
Filip Hlavinka	25. 4.
Patrik Galafúsik	9. 5.
Laura Urbaníková	15. 5.
Eliška Lališová	7. 6.

† Životnú pozemskú púť ukončili naši spoluobčania

Agneša Michvocíková (1921)	13. 3.
Elena Knapová (1921)	1. 4.
Anna Michalíková (1929)	2. 4.
Lucia Grbálová (1993)	3. 4.
Anna Moravíková (1922)	10. 4.
Milan Adamčík (1956)	1. 5.
Karol Diasník (1932)	12. 5.
Jonáš Hojdík (1932)	21. 5.
Gašpar Búbel (1923)	24. 5.
Helena Šardzíková (1928)	26. 5.
Ľudmila Možutíková (1927)	28. 5.
Ladislav Gácik (1940)	3. 6.
Mária Kolkusová (1939)	15. 6.

Predám
antikorovú nádrž
s poklopom.
Objem 2 m³
za sumu 7 000 Sk.
tel. 0908 182969,
042/4393152

Zlaté svadby

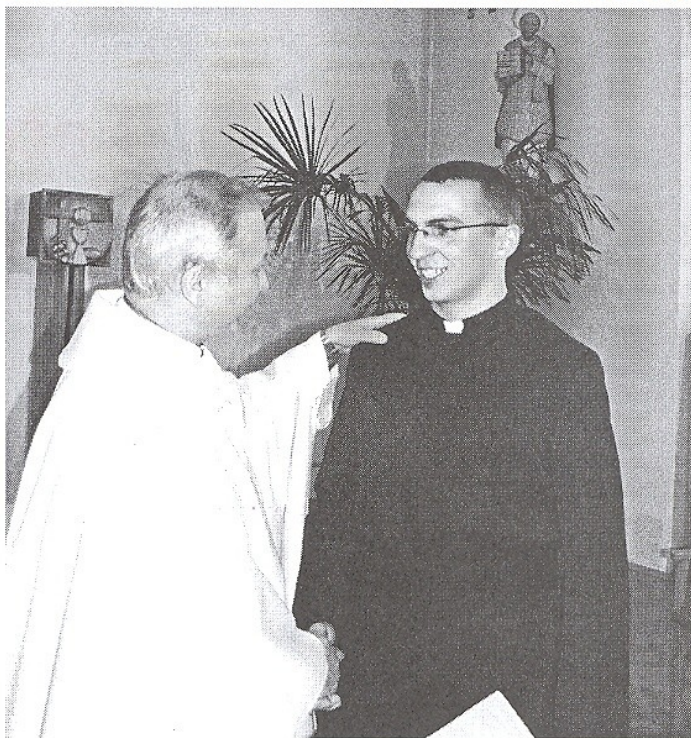
Spoločne životom kráčajú, dobré i menej dobré dni počas päťdesiatich rokov zažívajú

manželia **Žilínčikovci – Jozef a Sidónia, rod. Balušíková**, ktorí sa rozhodli povedať spoločné „áno“ 23. mája 1958.

manželia **Moravíkovci, Stanislav a Amália, rod. Šamajová** si vernosť slúbili 26. júna 1958.

Aj pre nasledujúce dni a roky života vám želáme veľa spokojných dní v blízkom kruhu rodín.

Ján Klabník – rehoľník Spoločnosti Ježišovej

Dňa 6. septembra 2005 nastúpil do noviciátu Spoločnosti Ježišovej v Ružomberku náš Janko Klabník. Dňa 12. apríla 2008 zložil jednoduché rehoľné služby a stal sa rehoľným bratom SJ.

Zo srdca ďakujem

V krásnom Máriinom mesiaci máj sme v našej dedine prežívali krásnu udalosť, keď naše detičky prijali prvýkrát do svojich srdiečok Pána Ježiša.

Ja, ako babka, som so svojim vnukom, prežívala celú prípravu k tomuto veľkému dňu. Z celého srdca by som chcela poďakovať všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom pricinili o slávnostný priebeh tohto obradu.

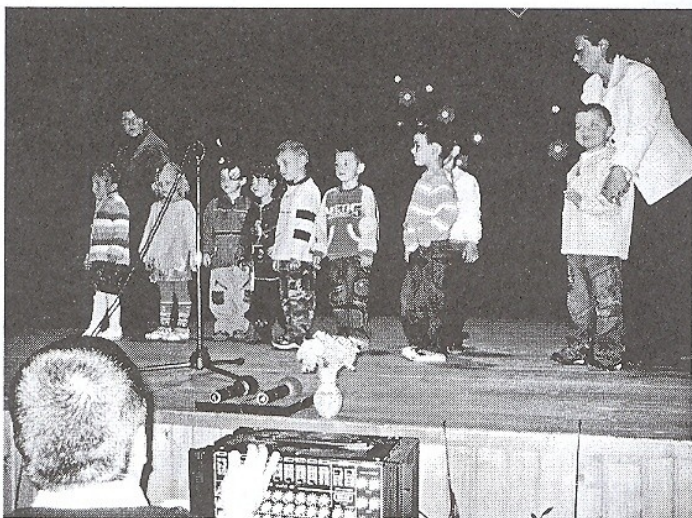
Zvlášť by som chcela vyzdvihnúť návrh dôstojného pána farára za jednotnosť oblečenia detí k prvému svätému prijímaniu.

vďačná babka

Stavanie mája.

Oslavy Dňa matiek.

Regionálna folklórna súťaž a vystúpenie žien FS Podžiaran Papradno.

Na prízemí OcÚ
je schránka pre vaše
príspevky, námety
a inzerciu do Polazníka.
Dúfame, že sa zaplní
už do budúcich novín.

V nedeľu, 8. júna 2008 o 15:00
sa uskutočnil v kultúrnom dome
v Papradne koncert žiakov Súk-
romnej základnej umeleckej
školy. Žiaci sa predstavili v hre
na keyboard, v speve populár-
nych a ľudových piesní a v diva-
delnej scéne Pytačky. Ďakujeme
všetkým, ktorí ste ich prišli
podporiť svojou účasťou.

V našej obci

BOLO

22. marca

Po ukončení pôstneho obdobia sa konala v sobotu 22. 3. v es-
trádnej sále KD veľkonočná zá-
bava a bola veru vydarená. Na
svoje si prišli všetci, starší i mladí
pri výbornej hudbe. Aby tomu tak
bolo, postarali sa o všetko zo zá-
kladnej organizácie Slovenské-
ho červeného kríža Papradno.

29. marca

odohrali v kultúrnom dome tra-
dičný turnaj pri zelených stoloch
o pohár starostu obce. Bol to už
5. ročník stolného tenisu,
z ktorého si prvenstvo odniesol
Juraj Palko, druhý bol Pavol
Navrátil, tretí Milan Grbál.

27. apríla

sa v kultúrnom dome rozozvučali
harmoniky – heligónky a po-
hľadili dušičky prítomných.

30. apríla

sme stavali máj v centre obce
(na snímke), aby jarné dni pripo-
mínal celý mesiac.

4. mája

sme spoločne v kultúrnom dome
oslávili Deň matiek pekným
programom i milým slovom.

1. júna

sa zaplnila kinosála KD a prítom-
ní vytvorili príjemné prostredie
regionálnej súťažnej prehliadky
NOSITELIA TRADÍCIÍ v réžii Po-
važského osvetového strediska.
Predstavili sa na nej Záriečanka,
Praznovanka, Limbora z Prečí-
na, Konopa z Dohnian, Povoja
z Nimnice a náš Podžiaran. Keď-
že to bola súťaž o postup na kraj-
skú (v Zemianskych Kostolá-
noch), výkony hodnotili odborníci,
Bratislavčania Mgr. Art. Pa-
eDr. Angela Vargicová, Ing.
Marian Veselský a Jaroslav Mi-
kolášek z Trenčína. Postupuje
Záriečanka a Limbora.

BUDE

JÚL

* Futbalový turnaj o pohár sta-
rostu obce bude 6. júla od 10 h.

* Futbalový turnaj Papradnian-
skej doliny bude mať neskorší
termín, ktorý sme v čase uzávier-
ky ešte nevedeli

* V sobotu 26. júla odohrajú naši
„starí páni“ turnajové zápasy v
moravskej obci Jankovice. Ok-
rem nich sa turnaja zúčastní ešte
7 mužstiev. Je to už tradičné
stretnutie známych, na ktoré sa
tešíme.

DISKOTÉKY – v júli a auguste
každú stredu v kultúrnom dome
Papradno

AUGUST

* Pre futbalistov a funkcionárov
TJ Žiar začína nový súťažný roč-
ník a povinnosti každú nedeľu.
Hraf budú muži, dorastenci a žia-
ci.

* JAZDECKÉ HRY majú vyhra-
dené „svoje dni“ už niekoľko ro-
kov – tretí augustový víkend.
V tomto roku 16. a 17. augusta
si neplánujte veľa roboty, prídte
na farmu Anny Beníkovej. Čaká
vás bohatá ponuka programu,
dobré občerstvenie, správny re-
lax na čerstvom vzduchu a ne-
odolateľný pohľad na náš chotár.

Inzeráty pre občanov
v novinách **Polazník**
sú **zdarma**

(dajte ich do schránky
na OÚ),
pre podnikateľské subjekty
10 Sk/cm²

Voda, ktorá svietila

Ani to tak dávno nebolo, čo sa toto stalo. Iba toľ pred sto rokmi. na dolnom konci dediny v Múdom grunte vedie cesta z dediny do polí. ako cesta spomedzi chalúp vystupuje na voľné lúky bolo na tých lúkách jedno maličké jazierko. Najviac ak štyri metre široké. Ale hĺbku malo vraj veľkú. bolo vraj ako morské oko. Cestu z dediny idúcu povedľa toho jazierka ešte dodnes nazývajú Schotne alebo Schotni. Kedysi vraj po tej ceste vyhánali dobytok – skot na pastvu.

Jazierko vedľa cesty museli však ohradiť pevným plotom, lebo keď sa kravy vracali z paše bežali sa tam napiť vody, zapadli tam a utopili sa. Ledva potom ich mŕtve telá odtiaľ povytahovali.

Tak to jazierko tam bolo dlhé roky ohradené a nikto sa oň ani neozrel.

To bolo ešte v tých dobách, keď ľudia vo svojich príbytkoch svietili borovými smoliermi alebo brezovými tľkanicami.

Potom ktosi vymyslel lampy. Všetliaké tie lampy do módy prišli. Veľké visiace zavesené na tragaroch, krídlové zavesené na stene i malé hampulky, ktoré sa jednoducho postavili na pec a odtiaľ blikali ich plamienok. Šikovní chlapi začali robiť aj prenosné stĺpikové lampáše. Bol to veľký pokrok. Do lampy sa nalial petrolej. Vtedy ho u nás ešte nazývali sviecenový olej. Dal sa kúpiť v obchode u žida. Nuž si ho ľudia kupovali a svietili ním. Každý ho potreboval.

A žid obchodník mal dobrý kšeft. Dobré na ňom zarábalo.

Tak ako krčmár krstil pálené aj obchodník krstil petrolej a ako krčmár nedolieval ani obchodník petrolej nedolieval. Dobré im to vynášalo.

Odrazu obchodník pobadal, že sa mu petrolej akosi pomaly mŕňa. Stále menej ľudí ho kupovalo. „Čože je to, čo sa stalo? Prečo ho nekupujú? Či prestali svietiť?“ Tak sám sebe hovoril, ale veci na koreň neprišiel.

A ono to bolo tak. Každé prečo má svoje preto.

Starý Kozík išiel raz podľa toho jazierka a zastavil sa pri ňom. Dív sa ponad plot do vody. Hľadá, pozerá a diví sa. Nakoniec prevrávi: „Á á á, čože je to za voda? Akási zakalená a všetky farby má. Samé masné flaky sú na nej.“

Išiel tade chlap zvaný Ledzo. Zastaví sa a vraví: „Adam, čože tam tak do tej vody bialíš? Sú v nej ryby či čo?“

„Čoby ryby, žiadne ryby. Ale je tá voda akási divná. Poď sa podívať.“

Obaja sa potom do jazierka dívali a mudrovali. „Veru je akási divná, akási hustá a mení farbu.“

„Okoštujme ju akú má chuť,“ navrhol Kozík.

„Dobré okoštujme ju. Ja skočím pre žuľu a ty tu na mňa počkaj“, povedal Ledzo a hneď bežal domov, lebo jeho chalupa bola najbližšie. O chvíľu sa vrátil s medenou žuľou s dlhou rúčkou. Chlapi preliezli cez ohradu k vode. Ledzo načrel tej podivnej vody a chlupol si. No hneď to, čo mal v hube s odporom vyplul.

„Fuj, veď to nie je voda. To je akési hnusobstvo“, Kozík vraví.

„Daj sem tú žuľu. Aj ja oprobujem!“

Ledzo mu ju podal. Kozík si načrel a trochu si chlupnul. Striaslo ho to a začal vyplúvať. Jednak dostalo sa mu pár kvapiek až kdesi do pažeráka. I zahrešil: „Ký boh je to? Veď to nie je obyčajná voda!“

Znova okoštúvali a vyplúvali a nevedeli tej vode na chuť prísť.

Naraz Ledzo vykrikoval, „Veď to smrdí ako tá svietenová voda, čo nám žid v obchode predáva.“

„Veru máš pravdu,“ pritakal Kozík.

„Tak je to veru tak. To bude svietenová voda. Petról, ako to obchodník nazýva.“

Obaja hneď začali kuť plány. Dohodli sa, že nikomu neprezradia svoje tajomstvo, že budú tú vodu brať, v obchode kupovať nebudú a touto, že svietiť budú.

Tak aj robili. Chodili tú vodu, čo svietila, na Schotňu načierať. Do lampy si ju nalievali a div divúci. Ona naozaj svietila. Nie tak dobre ako tá z obchodu, ale svietila. Čmudila ako komín a v lampe z nej vyhorela iba tretina. Dve tretiny, čo v lampe ostalo, to už horieť nechcelo. Museli to z lampy vyliť.

Ale však mali v zásobe. Znova si lampy naplnili a svietili ďalej.

„Svietenovú vodu na Schotňu chodili brať len v noci, aby ich nikto nevidel. Lenže ľudia majú oči všade. Ktosi ich vysledil.“

Hneď sa rozšírilo po grunte, že tá voda na Schotni svietí. Čo je zadarmo na to sa ľudia hneď vrhnú ako vlci. Ktosi pováľal pri tom jazierku plot a odtiahol ho nabok.

Ľudia sa tam začali hrnúť a tú vodu brať do putní, do hrotkov i do žbarov. Zásobovali sa tou vzácnou svietenovou vodou. No ako sa vraví, každé vajce kedy vtedy praskne. Aj toto prasklo.

Ktorési nerozumné stvorenie vyľapotalo židovi obchodníkovi, že ľudia preto nekupujú u neho petról, lebo svietia vodou zo Schotne.

„No počkajte, však vám ja ukážem. Ja vám to zarazím.“ Odhrotil sa a hneď poslal štyroch žandárov do Papradna. Skoskári, ako vtedy žandárov prezývali, hneď prišli robiť poriadky.

Niekoľkých načieračov svietenovej vody pristihli priamo pre čine. Ľudia sa rozprchli. Každý sa vtedy takzvaných maďarských žandárov bál. Do ktorej dediny oni vkročili, tam ostali ulice ako vymetené.

Všetok národ sa pred nimi poukľáľ. Lebo tí bili každého koho stretli, aby tá luza dedinská mala pred nimi a pred zákonom rešpekt. No a rešpekt to je strach.

Žandári tých pri Schotni chytili, dohnali ich na obecny úrad a tam ich rad radom vyšetrovali.

„Ty si koľko tej vody nabral?“

„Prosím ponížene len jednu putňu.“

„Tak pôjdeš do áreštu jeden deň sedieť.“

„A ty koľko si vzal?“

„Páni žandári. ja som mal len pol putne.“

„Tak aj ty pôjdeš do basy na jeden deň.“

„Ale, ale a to už ako? To je nespravodlivé. Za pol putne sedieť toľko ako za plnú?“

„Čuš, drž hubu. mal si si nabral plnú.“ Vela ľudí bolo vtedy na vyšetrovaní.

Najhoršie na tom bolo, že susedia susedov prezrádzali koľko kto tej vody nabral. Málo bolo tých, čo odolali a neprezradili susedov, lebo žandári dávali vyšetrovaným korbáč pod nosy oňuchávať.

Páni potom svietenovú vodu na Schotni ohradili železným plotom a vyvesili tam tabuľu

Brať vodu z tohoto prameňa

je prísne zakázané. Prameň

patrí štátu.

Kto tento zákaz poruší bude prísne potrestaný.

Potom tam prišli všetliakí inžinieri (vindžilíri), finančníci a vŕtači.

Až vtedy sa ľudia v dedine dozvedeli, že tá voda na Schotni nie je obyčajná voda, ale že je to nafta.

Zapísal Štefan Meliš podľa spomienok starších ľudí.

Zabudnuté slová

chlapačka – mucholapka

chudzera – zemiaková placka

kapeska – taška

krenina – pohyb ľadu na jar v rieke

krupiec – krupobytie

liskavý – lesklý

matrák – koláč

merinda – prídel jedla, výslužka

mliezdí – mladý

nahukaný – opitý

napostali – začali

pítvor – predizba

hontíľac – kolísat'

pácerky – ruženec

taro – nadávka (somár)

pierí – prudko svietí do očí

toc tu – naraz

plazykuje – háda sa

trtosí – trasie

plekac – dojčiť

tvarvoch – tvaroh

potáčky – nohavice

umúraný – špinavý

pupáky ze šmalcom – dukátové buchtičky

zápač – severná strana úľabiny

rítom – opačne

zapeká – dvorí žene

sfufle – zje

zeškrabacie – zvlhne, splesnie

sľáčac – závistlivo pozerat'

zmyšľalo sa – nevydarilo sa

šif – veľká loď

žuľanka – naberačka

španglíky – drobné drevo na podkurovanie

štymovac – nastavovať

špringnúc – udrieť

ošítka – malý košík

štelázeň – polica

húlava – ťažké mraky, prehánka

čuraňa, hapača – neporiadna dievka

Miesto, kde dôstojne spolu žijeme

V máji uplynulo desať rokov, čo v v našej obci bol daný do prevádzky Domov dôchodcov. Je to malé, no zároveň aj veľké jubileum, hodné pristavenia. Veď v domove našlo druhý domov, strechu nad hlavou a kompletnú starostlivosť veľa našich spoluobčanov, ktorí vo vyššom veku so zdravotnými i ďalšími problémami sa nedokážu vysporiadať sami. Hľadali a našli pomocnú ruku druhých, aby svoj život naplnili v pohode, pokoji, bez obáv, že dnes či zajtra si nebudú vladať nakúpiť, navariť, upratať. Má sa kto o nich postarať.

Oslavy okrúhlych narodenín Paulíny Levčíkovej.

Domov dôchodcov v Papradne vznikol rekonštrukciou Obvodného zdravotného strediska, ktoré poskytovalo zdravotnú starostlivosť občanom Papradnianskej doliny. V januári 1996 sa na podnet obecného zastupiteľstva obce Papradno a obvodného lekára MUDr. Jána Gabriša začalo uvažovať o rekonštrukcii strediska s využitím priestorov pre zriadenie domova dôchodcov aj s prihliadnutím na fakt, že v Papradne žije veľa starších ľudí. Na jednaniach s okresným úradom, ministerstvom zdravotníctva, ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny a NsP Považská Bystrica sa dohodlo o bezodplatnom prevode strediska do majetku obce. Obec z vlastných peňazí s prispením občanov a verejnoprospešných pracovníkov zrekonštruovala priestory tak, že v ľavom krídle sú umiestnené ambulancie dvoch obvodných lekárov, detskej a zubnej lekárky. V pravom krídle je lekáreň, kotolňa, domovu slúžia sklady, garáž, pracovňa, sušiareň a mangľovňa, údržbárska dielňa. V strednej dvojpodlažnej budove majú svoje izby obyvatelia domova, je tam kuchyňa a kancelárie. K tomuto komplexu patrí aj príľahlý pozemok – záhrada.

Ing. Věra Lališová je riaditeľkou domova v Papradne od prvých dní, ako Krajský úrad v Trenčíne

zriadil túto inštitúciu ako rozpočtovú organizáciu s právnou subjektivitou (1. 11. 1997) a po vybavení priestorov mohla v domove začať prevádzka (30. 4. 1998). O minulých rokoch, ale i o budúcnosti nám povedala:

- Od 20. júna 2002 Domovu dôchodcov v Papradne transformáciou sa predĺžil názov na Domov dôchodcov – domov sociálnych

Pohľad na ubytovaciu časť domova dôchodcov – domova sociálnych služieb.

služieb Papradno. Poskytujeme v ňom celoročnú starostlivosť – to znamená bývanie, stravovanie, zaopatrenie predovšetkým starým občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ktorí pre trvalé zmeny zdravotného stavu, duševné poruchy a poruchy správania potrebujú komplexnú starostlivosť, o ktorú sa im nemôžu postarať členovia ich rodiny, ani opatrovateľská služba alebo iní v rámci služieb sociálnej pomoci. Domov je určený tiež pre starých ľudí, ktorí toto umiestnenie nevyhnutne potrebujú z iných vážnych dôvodov. Podľa zákona NR SR č. 416/2001 Zb. z. prešla zriaďovateľská pôsobnosť z krajského úradu na vyšší územný celok a domov je od 1. 7. 2002 rozpočtovou organizáciou Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Do domova prišlo bývať prvých 20 našich spoluobčanov, teraz ich máme 25 a ešte by sme chceli zvýšiť kapacitu pre 27 klientov. Obývajú jedno a dvojposteľové izby, majú k dispozícii priestranú jedáleň, spoločenskú miestnosť s televízorom, videom, rádiom a veľa času trávia aj vo veľkej záhrade, kde sme s pomocou sponzorov postavili drevený altánok so záhradným krbom. Starostlivosť im poskytuje 18-členný kolektív pracovníkov.

*** Budova domova – to je ako dom, chalupa, ktorú treba opravovať, vylepšovať, veď sa na nej podpisuje zub času. Čo ste dokázali alebo sa chystáte vylepšiť?**

pokračovanie na str. 6

Posedenie v záhradnom altánku.

klientov. Ale to je len hudba budúcnosti a kroky zodpovedných z vedenia obce a kraja.

*** Ako dokážete vašim obyvateľom spríjemniť bežné dni? Majú aj oni záujem urobiť niečo pre to, aby život tejto komunity bol príjemnejší?**

- Pracovná terapia je potrebná pre pohybovú aktivitu klientov. Mobilní zametajú chodníky, hrábú trávu, pomáhajú pri údržbe a pestovaní kvetov. Nedá mi nespomenúť a aj pochváliť pána Karola Lapúnika, ktorí pestuje nielen izbové kvetiny ale aj sa stará o kvetinové záhony pred budovou a v záhrade. O to je krajšie okolie nášho domova, ale aj obvodného zdravotného stre-

diska. Niektoré ženy sa venujú ručným prácam. Spoločne so sociálnou pracovníčkou vyrábajú pred veľkonočnými a vianočnými sviatkami ikebany, ktoré im krásne izbičky

Spoločenský život je u nás rôznorodý. Naši obyvatelia môžu čítať knihy, počúvať hudbu, pozerať televízne programy. Potešia ich návštevy detí z materskej i základnej školy, prispievajú vystúpeniami, spevom a tancom k dobrej nálade a rozveselia dôchodcov. Dvakrát do roka navštevujú obyvateľov členovia folklórneho súboru Podžiaran, členovia klubu dôchodcov a klubu invalidných dôchodcov z Papradna. Pri speve a hre na harmonike sa v zážitkoch dávnych čias vracajú do rokov mladosti. Dobrú spoluprácu máme aj s domovom na Lánskej v Považskej Bystrici a domovom z Hornej Marikovej. Spoločne chodíme na výlety, boli sme na Skalke pri Trenčíne, v Rajeckých Tepliciach, Rajeckej Lesnej, opekali sme na Podjavorníku, uvaríme si gulášik. Inak, keď sme už pri jedle, v domove podávame racionálne jedlá, diétu diabetickú, žlčníkovú, stravu podávame 5 x denne a diabetici majú aj druhú večeru.

*** Hovorí sa, že všade dobre, doma najlepšie. Sú vaši v domove naozaj doma?**

- Desaťročná existencia tohto zariadenia hovorí, že dobrý zámer sa vydaril. Najstarším obyvateľom je Štefan Zboran, ktorý bude mať 9. septembra 99 rokov. A či sú v našom zariadení naozaj doma, to sa treba opýtať obyvateľov. Záujem o umiestnenie je veľký, evidujeme 87 žiadostí o umiestnenie.

-vp-

Spoločný výlet obyvateľov domova Papradno a Lánskej do Rajeckej Lesnej a Rajeckých Teplíc.

pokračovanie zo str. 5

- Od otvorenia domova sme zrekonštruovali kotolňu na plynovú, opravili strechu na hospodárskej budove. Hlavná budova prešla rozsiahlou rekonštrukciou, plochú strechu nahradila strecha sedlová. Priestory prízemí boli v roku 2004 a 2005 rozšírené, tým sa vytvorili dve izby, zväčšila sa spoločenská časť budovy, ako aj jedáleň a príručný sklad. Od decembra 2004 máme vypracovaný a podaný europjekt na výmenu okien a zateplenie budovy. Okrem výmeny okien, ktoré sú v havarijnom stave, chceme zrekonštruovať priestory kúpeľne, šatne zdravotného personálu a ošetrovňu. Veľkým prínosom pre sociálnu politiku nielen obce, ale aj Trenčianskeho kraja by bolo nadstaviť bočné jednopodlažné krídla budov a vytvoriť tak bývanie pre ďalších 25

Prví obyvatelia, ktorí prišli bývať do domova v máji 1998.

Predišiel nás

Dňa 26. januára 2008 uplynulo sto rokov od narodenia a dňa 22. mája t.r. to bolo 15 rokov, čo nás predišiel do večnosti náš dlhoročný duchovný otec, dôstojný pán dekan Ján Gašinec.

Osobitne sme si to pripomenuli v ten deň pri večerných svätých omšiach a v nedeľu 25. mája pri návšteve jeho hrobu v Rudinskej. Spomienkovej slávnosti sa zúčastnili naši terajší duchovní otcovia, pán farár Jozef Hlinka a pán kaplán Peter Valaský, starosta obce Brvnište Ján Fusko a asi 40 farníkov z Papradna a Brvništa.

Prečo nadpis: „Predišiel nás“? – Použijem jednu z myšlienok Bartolomeja Urbanca (KN č. 20/2008): „Všetci ideme k Bohu. Len s tým rozdielom, že jeden ide s láskou a nadšením, druhý s úplnou ľahostajnosťou a tretí s nenávisťou a odporom.“

Do ktorej skupiny patrím ja? Kto a kedy predíde mňa? Čo tu zostane ako dôkaz, že som tu žil?

Náš zosnulý pán dekan bol ten, ktorý svojou obetavou láskou vytvoril a zanechal v našej farnosti, a nielen v nej, veľa duchovných a hmotných dobier – ako to vystihol pán kaplán v homílii pri sv. omši v Rudinskej. Posúďte sami.

Papradňanský kaplán Štefan Struhár koncom februára 1939 odchádza z farnosti za kaplána do Terchovej. Celý marec bolo Papradno bez kaplána. Ale už 1. apríla prichádza nový kaplán Ján Gašinec. Pochádzal z Rudinskej na Kysuciach, kde sa narodil 26. 1. 1908.

Presne o rok, 1. apríla 1940 bol tunajší farár Michal Borčín preložený do Pružiny. Za farára v Papradne bol vymenovaný práve jeho kaplán Ján Gašinec. Stalo sa tak na želanie farníkov, ktorých prosbu predniesli zástupcovia farníkov najdôstojnejšiemu biskupskému úradu v Nitre, vážení občania Papradna Ján Kludaj a Jozef Baštek.

Keď začal spravovať farnosť vdp. Ján Gašinec, ešte netušil, že Papradno sa stane jeho druhým domovom a že tu prežije celý zvyšok svojho života, celých 54 rokov s výnimkou pár mesiacov počas II. svetovej vojny. Zanechal po sebe nádherný organ, pričínal sa o obnovu malieb v interiéri kostola, o úpravu vonkajška kostola a najmä

denie elektrónia, elektrické zvonky, všemožne stavbu kostola zanechal najovocie, ovocie šiach Papradnišťanov. Pošil, zaopatril síce farníkov.

14. mája 1993 reš, ťažko rozdol. Omšu hoci s ťažkosťami ešte autom na stavbe kosačky naspäť ho lán Staník. dovedli na sv. nevydal zo

stechy, zavazky, ozvučenie, vykurovacia faru, podporoval v Brvništi. No má duchovné viery v duňanov a Brvkrstí, zosobá a pochoval tí. Pán dekan vážne ochorel, neje ešte slúžil, tami. 18. mája sám pozrieť tola v Brvništi, dovezol kap. 21. mája ho omšu, hoci

seba ani slovo a sv. omšu odslúžil kaplán. Pán dekan sedel počas nej ticho v kresle a od oltára ho odniesli na rukách kaplán s ministrantom. 22. mája 1993 v čase večernej omše, ktorá začala o 18. hodine pán dekan Gašinec zomrel.

Pán dekan bol rozumný, svedomitý, dôsledný, vždy nápomocný, veľmi skromný človek. Do budovy novej fary sa nepresťahoval, ale zostal v starej fare. Na otázku, prečo tak spravil, povedal: „Keby som sa presťahoval na novú faru, starú by zlikvidovali.“

O tom, že bol dôsledný vo všetkom, svedčí aj historka o strihaní vlasov. Strihávala ho pravidelne každú prvú sobotu v mesiaci o 13:00 od roku 1961 do mája 1993 Irena Hausnerová rod. Knapová.

Ďakujeme Bohu, aj po 15 rokoch od jeho odchodu, za tohto veľkého kňaza a modlíme sa, aby ho Pán za toto všetko oslávil. Ale modlíme sa aj za to, aby vždy bol dostatok duchovných pastierov, ktorí nás, aj našu farnosť, budú privádzať k Bohu.

Po sv. omši – tak ako to bývalo, keď ešte žila Anežka – nechýbalo bohaté občerstvenie. Vďaka a úprimné Pán Boh zaplať patrí všetkým, ktorí ho pripravili, osobitne pani Cenigovej a jej rodine.

Máme nádej, že naši priatelia z Rudinskej prijímajú naše pozvanie a stretneme sa niekedy u nás v Papradne.

Mária Balušíková

Stretli sme človeka

Život je plný stretnutí a rozlúčok. Každodenne stretávame nových ľudí. Niektorí iba prebehnú našim životom, no sú aj takí, ktorí ho ovplyvnia veľmi výrazne.

Takým sa pre mnohých z nás stal aj náš pán kaplán Peter Valaský. Do našej farnosti prišiel v roku 2006 ako čerstvý novokňaz. Aj na ňom sa potvrdilo, že kňazi sú Boží služobníci a Boh sprevádza tých, ktorých si povolal.

Pán kaplán sa veľmi rýchlo zžil s ľuďmi a najmä s mládežou. Impulzom bolo aj to, že začala príprava na sviatosť birmovania, kde mnohým mladým dokázal priblížiť kresťanstvo v dnešnom svete. Aj po birmovke si svojim priateľským, ale v dôležitých veciach nekompromisným, prístupom získal mladých ľudí. Spoločné zážitky z opekačiek, akcií pre deti, bicyklových výletov, ale aj stretnutí na vážnejšie témy utužili toto malé spoločenstvo a snáď najviac bude chýbať im.

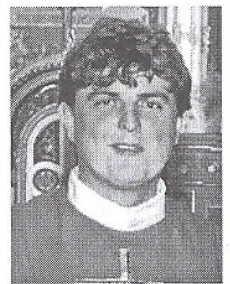
Veľa zážitkov s pánom kaplánom majú určite aj deti, ktoré učil v škole – výlety na bicykli, športové akcie aj detské sväté omše.

Pán kaplán však dokázal poukázať na mnohé naše neduhy, zlé zvyky a prehrešky na rovinu. Robil to však tak, aby sme cítili, že mu na nás záleží a robí to pre naše dobro. Koľko z jeho láskavého napomínania sme si zobrali pre seba do života to sa ukáže.

Nemôžem nespomenúť aj jeho humornú stránku – mnohé babky, ale aj mladšie ženy príjemne prekvapil veľkonočnou šibačkou po sv. omši. Ako sa hovorí: Boh má rád veselých svätých.

Od 1. júla to už však nebude náš „pánko“. Pán kaplán Valaský je preložený do nového pôsobiska do Považskej Bystrice.

Chcem sa poďakovať Bohu, že nám dal spoznať kňaza, ktorý je naozaj jeho služobníkom – láskavý a karhajúci, obetavý a požadujúci mnoho z našich dobrých vlastností. Ďakujeme pánovi kaplánovi, že sme cítili, že nás nosí v srdci, modlí sa za nás a želáme mu na novom pôsobisku, aby mu jeho poslanie bolo naplnením zmyslu života.

Deň detí na fare

V sobotu, 31. mája sa na fare uskutočnilo súťažno-športové podujatie pre deti pri príležitosti MDD. Viac ako tridsať detí bolo rozdelených do skupín po štyroch. Každá skupinka absolvovala jednotlivé súťaže, ako napríklad hádanka, hasenie pekelného ohňa, spoznaj svätého, ochutnávka manny, putovanie púšťou, Mojžiš udiera na skalú, topografická hádanka. Za splnenie jednotlivých disciplín skupinka dostala indiciu. Spojením jednotlivých indícií mali objaviť heslo, ktorým bola nejaká biblická postava. Všetky deti vylúštili správne heslo, za čo dostali pekné ceny. Po súťaži sa veselo opekalo a hral futbal na farskom dvore. Veľmi by som chcel poďakovať obetavej mládeži za pomoc pri príprave tohto krásneho dňa. Som rád, že u nich sviatosť birmovania, ktorú väčšina z nich prijala v októbri, prináša bohaté ovocie a že svojou prácou a pomocou prispievajú k tomu, aby papradňanská farnosť bola farnosťou, „v ktorej to žije“.

P. Valaský, kaplán

Leto a prázdniny kedysi a dnes

S letom prichádzajú prázdniny. Pre deti čas sladkého nič nerobenia, pre mnohých rodičov starosti, čo v tom čase s nimi. No vždy to tak nebolo, ale na to spomínajú už len tí skôr narodení.

Pred 1. svetovou vojnou a v medzivojnovom období o prázdninách ťažko hovoriť. Do roku 1918 sa vyučovalo len po maďarsky a preto mnohí rodičia nechceli deti do školy posilať. Okrem toho museli pomáhať doma na gazdovstve a keď do školy chodili, tak len v zime. Hovorilo sa, že má vychodené dve alebo tri zimy. Hoci od roku 1922 bola uzákonená povinná 8 – ročná školská dochádzka, ešte koncom 30 – tich rokov chodilo do školy v zime okolo 75 % a v lete len 40 až 50 % školopovinných detí. Veľká bieda nútila pracovať deti na poliach, v lesoch, pásť dobytok alebo slúžiť u bohatších gazdov, takže mnohé z nich do školy nechodili vôbec.

V tomto období a ešte aj niekoľko rokov po vojne, len čo sa zazeleňali lúky a rozplieskal buček, spravidla začiatkom mája, odchádzalo sa s redikou na bačovy, kam sa odviezol dobytok, hydina, najnutnejšie veci a hospodárske náradie. Kým dobytok hnali dospelí, husi mali na starosti deti. A viete si predstaviť dostať krdeľ husí rudi. Podžiar? Niektorí pamätníci na to ešte radi spomínajú.

U zámožnejších gazdov, ktorí mali v dedine väčšie hospodárstvo, sa cez leto do hôr sťahovali len jedna až dve osoby, obyčajne dospelé dievky, ale často tam odchádzali aj ženy s deťmi, ktoré tam za ten čas navštevovali školu. Tí, ktorí mali väčšinu pozemkov v horách – chudobné rodiny, boli na bačovoch všetci, teda celá rodina. Hlavným dôvodom bačovania bolo pasenie dobytka, ale okrem toho sa sušilo seno, obstarávalo stelivo pod dobytok na zimu a obhospodarovali horské políčka, na ktorých sa pestovali hlavne zemiaky, jačmeň a ovos. Do práce sa musel zapojiť podľa svojich schopností každý, teda aj deti.

Ale nebola všetko len drina a tvrdá práca. Vždy sa dalo aj na niečo zabaviť, či potešiť. Cez obedňajšie prestávky, medzi pasením dobytka, sa chodilo kúpať. Skupiny chlapcov si v horských potokoch robili plesá, či z niektorých osád (Podžiar, Mačiarová) chodili až dolu do rieky. Popritom chytali ryby a raky, ktorých bolo v tom čase ako vo večerníckových indiánskych rozprávkach. Technika chytania bola rôzna – popod skaly a korene stromov v brehoch potoka holou rukou, zapichovaním vidličkou a známe bolo aj hlušenie rýb búchaním

kladiva po väčších skalách, pod ktorými sa ryby ukrývali. Neraz sa stalo, že sa prsty chlapcov dostali medzi klepetá rakov, alebo namiesto ryby spod skaly vytiahli hada.

Ak bola rieka rozvodnená a kalná, chytalo sa do zemiakového koša, ktorý sa pripevnil na palicu a tým sa načieralo v tichších zátokách. Ono sa v tom košíku vždy niečo našlo.

Ryby sa doma očistili, obalili v múke a upiekli na plotni šporneha. Pastieri na poli obyčajne opekali ryby nad ohňom napichnuté na palici. Najčastejšie sa chytali meresičky, hlaváče, a slíže, ktorých bolo najviac, ale potoky a rieka boli bohaté aj na pstruhy, jalce a iné väčšie druhy. Starší mládenci chodievali na ryby a raky až podvečer, po práci, pričom si svietili tukanicami, neskôr baterkami.

Oblúbenou zábavou bolo kolísanie na kľukách. Na to má pekné spomienky jeden náš známy. S kamarátom si chceli postaviť na poli kľuku, preto zobral doma potajomky pár klinec. Tie boli určené na opravu chlieva a ledva ich zohnali na jarmoku v Bytči, výmenou za maslo a vajčka. Keď sa zistilo, že hľadané klinec držia pavúz kľuky, umiestnený na dvoch bôroch, výprask ho neminul. Okrem toho mu schovali kľučisko (samorostlý hák, ktorý sa zavesil na pavúz a na jeho spodku bolo upevnené brdco, na ktorom sa pri kolísaní stálo), takže z kolísania nebolo aj tak nič

Na pasienkoch a pokosených lúčkach sa hrával futbal, ďalšia záľuba, ktorej sa chlapci mohli venovať aj počas pasenia. Takéto „známe ihriská“ boli napr. Pietrové, Križovec na močiari, Brusné sedlo a iné. Najskôr sa hrávalo, a dosť dlho, s handrovými loptami (do starej ponožky sa napchali handry, vytvarovalo sa teleso podobné guľi a pozašľavalo), neskôr pribudli lopty gumové a potom naozajstné, vyradené futbalové, tzv. švihľáky.

Tí, ktorí si ešte na bačovy spomínajú, hovoria, že tam bolo vždy veselo. Bačovateľ odchádzali hlavne dospelé dievky, po celý deň sa z kopcov ozývali ich tahavé pomalé piesne – papradňanské trávničky, ktoré si spievali pri prá-

ci. A po večeroch za nimi chodili mládenci, tiež so spevom a harmonikou. Okrem toho sa hrali rôzne hry a dodržiavali mnohé zvyky, ktoré sú dnes už zabudnuté.

Takmer rovnako ako na horách trávil deti prázdniny v dedine. Hlavne po 2. svetovej vojne, keď sa postupne prestávalo bačovať a vyludňovali sa aj trvale obývané osady.

Ich hlavnou povinnosťou bolo pasenie dobytka, aj keď sa jeho stavy postupne zmenšovali. Napr. kým v roku 1945 sa chovalo 1250 kráv, 58 koní a 512 kôz, v roku 1971 to bolo už len 257 kráv, 33 koní a 360 kôz. Menšie deti pásli husi. Ďalšou úlohou starších súrodencov bolo postarať sa o mladších, kým rodičia pracovali na poli.

Voľný čas trávil hlavne kúpaním v rieke. Najprv na to využívali existujúce drevené stavnice, po regulácii rieky a vybudovaní nových stavíc sa táto možnosť značne rozšírila a deťom dobre slúžia dodnes.

A ako je to dnes? Počas školského roka sú deti zafarbené oveľa väčšími povinnosťami ako v minulosti. Nie je to len viac učenia, ale pribudli cudzie jazyky, počítače, rôzne záujmové krúžky a iná mimoškolská činnosť, napr. hudobné či výtvarné školy pre nadané deti.

Naopak, čas prázdnin je ozajstným časom nič nerobenia. Dnešné deti o takom bačovaní počujú nanajvýš od starých rodičov, na pole s dobytkom nechodia a tých niekoľko kôz a oviec (mimo farmy), čo sa v dedine nájde, chovajú dôchodcovia. Vidieť krdeľ husí je dnes raritou (zrejme sa chovajú už len v Chorvátskom Grobe pre návštevníkov husacích hodov). Tiež sa nemusia zafaťovať takou činnosťou ako je opatrovanie mladších súrodencov, veď v koľkých rodinách je dnes viac detí?

Ešte v nedávnej minulosti trávil mnohé deti prázdniny v pionierskych táboroch. Aj rodičia dostávali lacné ROH – rodinné dovo-

Chýrne kúpanie bolo aj v nevyregulovanej časti rieky – na Valchovníach. V niektorých miestach tu bola voda prirodzene hlboká tak, že nebolo treba ani stavať pleso a hlavne, na hornom konci dediny, bola ešte čistá. Deťom tu slúžili dve pláže, jedna skalnatá na hladkých skalách, ktoré vytvorili koryto rieky a druhá trávnatá na brehu.

V tom čase sa kúpali nahé, veď ktože už mal trenírky. Starší mládenci sa zdržiavali v miestach, ktoré boli chránené brehovým porastom – vrbinou. Tam bol malým deťom vstup zakázaný. Raz vraj okolo prechádzal stavbyvedúci od regulácie aj s manželkou a tá, keď videla jedného z týchto nahých mladíkov, ako sa presúša na slnku, zhlikla a omdlela (kto vie prečo).

Samozrejme, aj v dedine chlapci hrávali futbal, v Luhoch, na záhumniach, ktoré v tom čase neboli ešte zastavané a iných voľných plachoc. Často sa organizovali medzigruťové zápasy, niekedy sa hralo na zapieranú. Dievčatá hrávali vybíjanú.

lenky na Slovensko i do zahraničia. Dnes je situácia iná. Všetko je drahé, rodičia, ba i starí rodičia pracujú, nemajú kedy venovať sa deťom, často ani tie dovolenky netravia spolu. Deti sú preto neraz viac-menej celé prázdniny odkázané len na seba. Počas teplých slnečných dní, tak ako kedysi, zaplňajú stavnice, preháňajú sa na bicykloch či kolieskových korčuľach a mnohé sa len tak túlajú po dedine, žiaľ aj v neskorých večerných hodinách. Niektoré nájdeme v Luhoch na futbalovom alebo za školou na školskom ihrisku, no najviac je tých, čo prázdninové dni travia pri televízii a počítači.

Pre nás starších nepochopiteľný spôsob trávenia voľného času. Pre dnešné deti normálny, ktorý im vyhovuje. Za niekoľko rokov deti našich detí budú zasa žiť inakšie, život ide neustále dopredu a my na tom nič nezmeníme.

M. a A. Balušíkovci

Deti. Iste mi dáte za pravdu

... že bez nich by to nebolo ono. A nielen pre to tak často opakované: „Deti sú naša budúcnosť“. Veď koľko radosti a potešenia nám každý deň prinášajú. Samozrejme, aj starostí, ale na tie rýchlo zabúdame.

Žiaľ, rodí sa ich stále menej. Nedávno mi jedna známa, ktorá žije v meste, hovorí: „Vofakedy boli pieskoviská a preliezačky pred panelákmi plné detí a mamičiek s kočkami, dnes si mladá rodinka kúpi radšej psa s rodokmeňom, ktorého tam vodi venčiť.“

Boli by sme však nespravodliví, keby sme všetkých hádzali do jedného vreca. Veď s akou pýchou dokážu niektorí oteckovia hovoriť o svojich ratoleštiach: „Sú to tie najlepšie, najkrajšie a najinteligentnejšie deti na svete“. Len keby svoje ženy nehodnotili celkom opačne. Ako jeden starší pán, ktorý si pri pohľade na malé dievčatká povzdychne: „Jaké sú milé a pekné a jaké staré ufrflané baby s nich vyroscú“.

ODPOČUTÉ OD DETÍ

Svojím štebotaním nám deti dokážu zaplniť celý deň. Nevadí, že im niekedy vôbec nerozumieme. Jedna moja kolegyňa sa raz veľmi ponáhľala domov, lebo musela ešte ísť s dcérou na logopédiu. Na otázku, čo nevie dcéra vysloviť, vymenovala skoro celú abecedu.

„A jako teda rozpráva?“ pýtam sa. „No furt.“

Na tie časy, keď sa naše deti učia rozprávať, spomíname najradšej a keď vyrastú, smežeme sa na tom spolu s nimi.

Počas vianočných dní príde do kostola mladá rodinka s dvomi deťmi pozrieť Betlehem. Menšie z nich po chvíli ukáže na jasličky a povie: „Aha, Jeličko.“

- Zuzka sa konečne naučí vyslovovať „r“. Celá šťastná ho používa aj tam, kde nepatrí. Raz, keď je na chate s rodičmi, odkiaľ vidieť na Žiar, hovorí: „Pozri, táto, retransračka.“

A určite ste pri nich neraz zažili, že vás svojim úprimným rozprávaním dostali do situácie, kedy by ste sa najradšej prepadli pod zem alebo schovali do myšacej diery.

- Do rodiny príde návšteva z mesta, s dvomi neposednými chlapcami. Všade sú a na všetko zvedaví, nie je teda náhoda, že sa im občas podarí niečo vyparitiť. Keď je toho už moc, malý syn domácich vyčítavo hovorí rodičom chlapcov: „To sce si ale pekné dzecičky narobili.“

- Mirka ide s mamou zo škôlky. Odrazu ju potiahne za ruku, nahlas povie a ešte aj ukáže prstom: „Henten ujo má na hlave takú lebinku jako náš dzedko!“

- Stretnú sa dve mamičky, ktorých deti chodia spolu do dolnej škôlky. Jedna z nich má pri sebe aj škôlkárku Hanku. Zarozprávajú sa a keď vidia, že malá je už netrpezlivá, pýta sa jej tá druhá mamička: „Hanka, pravda po-

znáš toho mvojho Miška?“

„Poznám, on je taký Miško chudzáčik“. (Pod okuliarmi nosil jedno očko prelepené.)

- Návštevu, ktorá prišla k rodičom, malý Petrík nepoznal. Hoci inokedy mal rečť až-až, teraz nepovedal ani slovo a schovával sa za mamu.

Rodičom bolo nepríjemné, že nepozdravil, preto mu mama šušká: „Petrík, čo povieš?“

Posmelený Petrík povedal to, načo sú zvedavé asi všetky deti: „Čo si mi doniesol?“

Zvedavým otázkam detí nebýva konca kraja. Keď si už myslíme, že sme zodpovedali na všetky, opýtajú sa na niečo, na čo ani nevieme alebo nedokážeme odpovedať.

A ako sú zvedavé, tak sa od nich aj všeličo dozvieme. Ako od dcéry nášho chatového susedu.

Keďže manželka nemožla s ním ísť dovolenovať na chatu a nechcel tam byť s dcérou sám, pozval svojho kolegu aj s manželkou. To ale nevedel, že tá sa rada díva na dno pohárika. Všetko tekuté, čo si priniesli, dokázala sama vypíť za dva dni, dokonca našla aj tajné chatové zásoby (môj muž im hovorí: pre prípad, že by sa niekto porezal). Celý čas s ňou mali len problémy. Toto všetko mi malá Janka prezradila a ešte aj zhodnotila: „Ono sa povie, že lepšie niečo ako nič, ale v tomto prípade by bolo bývalo lepšie nič ako nič.“

- „Mama, prečo máš také veľké bruško?“

„Lebo je v ňom malé bábätko.“

„A kto ci ho tam zaklieščoval? A nebála si sa?“

- Malého, asi 3-ročného dievčatka, ktoré ide samo po ceste sa pýtajú, či sa nestratilo a kde býva. Odpovedalo im popravde: „My bývame pri šušedovi, ja ša neštračím.“

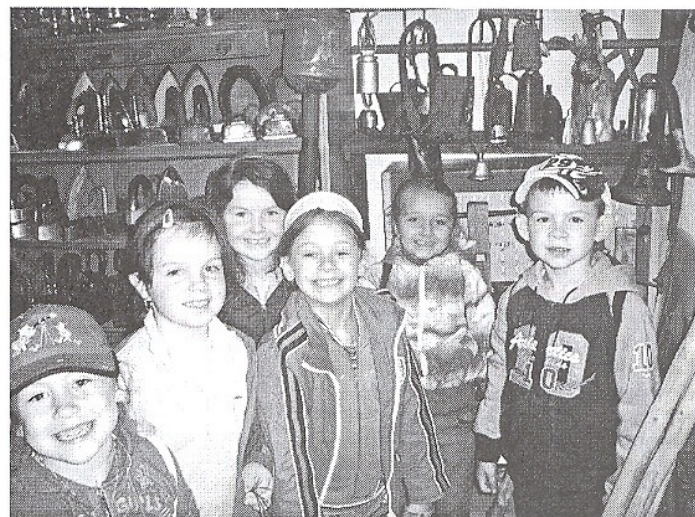
- Matka sa vezie so synom po Orlovskom moste. Odrazu sa im

z auta odpojí jedno koleso a kotúľa pred nimi. Našťastie sa jej podarí zastaviť a tak sa nič vážne nestane. Doma to syn vysvetľuje otcovi takto: „Keby nebola mama beždžila, mohli sme to koleso dobehnúť.“

Naše deti sú aj majstrami vo výhovorkách. Vedia nám všetko zdôvodniť tak, že sa na ne vlastne ani nedokážeme hnevať.

- Malá Katka je s babkou na roli. Keď sa vracajú domov, skrátia si cestu a spustia sa dolu medzou. Katka zbehne ako nič, ale babka sa pošmykne a skotúľa dolu, rovnako do jarku. Katka sa na tom smeje, ale keď vidí, že babka sa hnevá, vysvetľuje jej: „Babka, vedz ja sa ci nesmejem, mne je len niečo smiešne.“

Spoznávame svoju dedinu

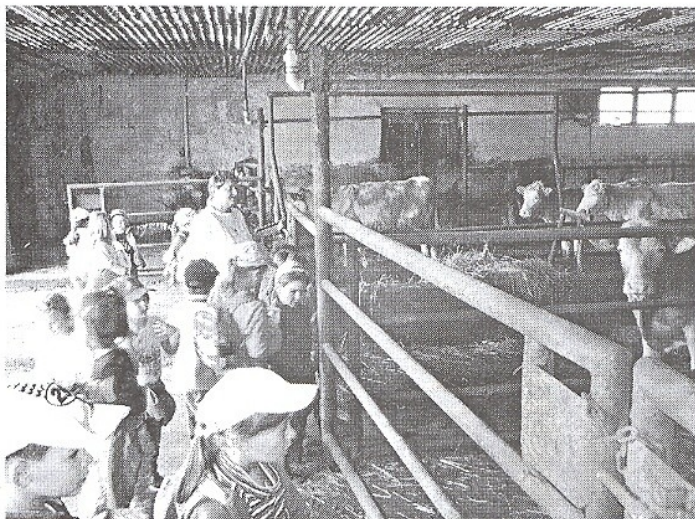
Na dosiahnutie všestranne rozvinutého dieťaťa využívame v Materskej škole Papradno rôzne formy výchovnej práce. Jednou z nich sú exkurzie. Pomáhajú deťom spoznať svoju dedinu, jej široké okolie a ľudí, ktorí ju budujú, zveľaďujú, alebo uchovávajú historické pamiatky. Takto sa u detí utvára citový vzťah a hrdosť na svoje rodisko.

Jednou z nich bola návšteva Jozefa Sučíka a jeho veľkolepej zbierky starožitností a vlastnoručne vyrobených hribov. Mali sme veru čo obzerat! A pán Jozef nestíhal odpovedať na zvedavé otázky detí.

Veľkým zážitkom pre deti bola návšteva farmy v našej dedine. Deti mali možnosť vidieť domáce zvieratá a ich mláďatá a starostlivosť o ne. Majiteľka Anna Beniková nás milo privítala a ponúkla syrom a žinčicou.

Každoročne uskutočňujeme celodenný výlet do Podjavorníka. Tento rok sme sa vybrali až na Kríž, kde sme poznávali liečivé rastliny, listnaté a ihličnaté stromy, chrobáčikov, prekonávali prírodné prekážky a obdivovali prekrásnu prírodu a chalúčky. Zároveň sme deti učili prírodu chrániť. Poznatky sme využili v environmentálnej súťaži v MŠ Brvníšte.

učiteľky MŠ Papradno

Po futbalovej sezóne

Spokojnosť s umiestnením všetkých troch družstiev priniesol záver súťažného ročníka. Muži patria k lepšiemu strediu I. triedy, najvyššej oblastnej súťaže, na domáce zápasy chodí im fandiť priemerne 500 divákov, radosť urobili aj dorastenci druhým miestom so značným náskokom.

Muži

1. Visolaje	26	19	1	6	98:34	58
2. Beluša	26	17	4	5	61:24	55
3. Horovce	26	15	4	7	56:27	49
4. Plevník	26	13	5	8	49:31	44
5. Udiča	26	11	8	7	52:40	41
6. Ilava	26	11	7	8	40:38	40
7. Papradno	26	12	4	10	34:34	40
8. Pružina	26	10	4	12	43:46	34
9. Brvnište	26	10	4	12	36:44	34
10. M. Lednice	26	10	3	13	46:52	33
11. Dulov	26	9	3	14	52:71	30
12. D. Mariková	26	9	2	15	35:71	29
13. P. Teplá	26	5	4	17	32:69	19
14. Prejta	26	3	3	20	21:74	12

Dorastenci

1. Plevník	26	24	1	1	97:16	73
2. Papradno	26	20	1	5	69:32	61
3. Hor. Poruba	26	13	4	9	59:49	43
4. Tuchyňa	26	13	3	10	66:55	42
5. Lysá	26	13	3	10	60:55	42
6. Domaniža	26	13	2	11	52:52	41
7. Visolaje	26	12	1	13	63:57	37
8. Led. Rovne B	26	9	9	8	53:51	36
9. Pruské	26	10	3	13	47:69	33
10. Bolešov	26	8	4	14	50:77	28
11. Praznov	26	8	3	15	50:62	27
12. Pružina	26	8	3	15	49:61	27
13. Horovce	26	5	2	19	45:65	17
14. Prečín	26	4	5	17	40:99	17

Starší žiaci

1. Stupné	26	22	2	2	84:16	68
2. Košeca	26	21	3	3	211:7:21	66
3. Pružina	26	19	4	3	105:38	61
4. Orlové	26	15	4	7	81:27	49
5. Lúky	26	14	5	7	59:29	47
6. Kolačín	26	12	3	11	72:49	39
7. Papradno	26	11	5	10	42:40	38
8. Hor. Poruba	26	10	5	11	50:55	35
9. D. Mariková	26	11	1	14	47:58	34
10. Prejta	26	8	4	14	41:57	28
11. Prečín	26	8	2	16	48:55	26
12. Streženice	26	6	2	18	37:101	20
13. Bolešov	26	2	2	22	16:166	8
14. D. Kočkovce	26	1	2	23	11:98	5

Klub turistov a lyžiarov na Čertove

V dňoch 31.5. – 1.6.2008 sa zúčastnilo 25 členov KTL Papradno 2. ročníka turistického prechodu hrebeňa Javorníkov z Podjavorníka na Čertov a späť. Tento rok si trasu predĺžili a na chatu išli cez Papajské sedlo. Keďže počasie prišlo, všetci sa tešili na ďalší ročník, ktorý plánujú spojiť s hrami na tenisovom kurte.

Vyrastá v našej škole nový Jozef Plachý?

17. júna 2008 sa zúčastnil Jakub Gablík, žiak 6. triedy, krajského kola postupovej súťaže v atletike v behu na 1000 m pod názvom Hľadáme nového Jozefa Plachého. Súťaž sa uskutočnila na atletickom štadióne Spartaka Dubnica nad Váhom. Jakub podal mimoriadne dobrý výkon. Spomedzi takmer 40 bežcov skončil na výbornom 2. mieste, a tak si vybojoval postup do celoslovenského kola, ktoré sa uskutoční 7. septembra 2008 v rámci medzinárodného atletického mítingu v Dubnici nad Váhom. Jakubovi prajeme veľa úspechov a budeme mu všetci držať palce, aby skončil čo najlepšie.

Futbalový turnaj v Papradne

Už tretíkrát za dva roky sa stretli chlapci z Papradna, Brvništa, Predmiera a Plevníka (a tento raz aj zo Solčian), aby si zmierali sily vo futbale. Na novom multifunkčnom ihrisku v sobotu 7. júna ukázali svoj obdivuhodný futbalový talent. Po skončení všetkých zápasov (hral každý s každým) a po sčítaní bodov nastala veľká radosť pre futbalistov z Papradna. Boli najlepší! Za prvé miesto získali pohár. Na druhom mieste bolo Brvnište, tretí Plevník, štvrté Solčany a piaty Predmier. Krásne a úspešné podujatie sa skončilo skvelým gulášom na fare.

P. Valaský, kaplán

